

Huis zonder bloemen

Huis zonder bloemen
Wat armoede met je doet
Liesbeth van Binsbergen

ISBN 9789085435440
e-book ISBN 9789085435549
NUR 283

Herziene uitgave van *Piekerprinses*
(ISBN 9789085431510, Uitgeverij Columbus, 2010)

Ontwerp omslag: Sam Loman
Opmaak binnenwerk: Buitenspel, Meppel

© 2023 Columbus, onderdeel van
Jongbloed Christelijke Media – Leeuwarden
Alle rechten voorbehouden.

www.jongbloedmedia.nl

Liesbeth van Binsbergen

Huis zonder bloemen

Wat armoede met je doet

Ĵ/columbus

'Wat is het moedigste dat
je ooit hebt gezegd?'
vroeg de jongen.
'Help', zei het paard.

uit: *De jongen, de mol, de vos en het paard*
Charlie Mackesy
Vertaald door Arthur Japin

1

Douchen is heerlijk. Een warme regenbui die je overspoelt. Ik kruis m'n armen en pak m'n schouders vast. Mijn ogen vallen dicht. Ik waan me in een tropisch paradijs. Prachtige bloemen slingeren langs de oever, felgekleurde papegaaien fladderen van tak naar tak. En ik sta onder de waterval. Het water klettert om me heen. Op mijn hoofd valt het uit elkaar in duizend stroompjes, die kietelen op mijn onderarm. Ik strek mijn armen hoog boven mijn hoofd. Nu glijdt het water langs mijn oksels omlaag. Ik ril. Uren mag dit duren. Uren.

'Lotte ...' Moeders ring tikt tegen de deur. 'Ben je klaar?' Nee, natuurlijk ben ik niet klaar. Anders had ik de kraan wel uitgedraaid.

'Ló-ot ... de tijd is om!'

De tijd is om. *Stop dreaming*. Met beide benen sta ik weer op de vaalgrijze douchemat. Wat een gedoe hier. Ze begon pas ook al over een kookwekker. Tsss. Zo'n ding hoort in de keuken, niet in een badkamer. 'Lo-ot?'

'Ik moet me nog afspoelen.'

'Lot, als er gebeld wordt ... ik ben er dus niet ... ben weg ... jij weet niet waarheen.' Het kletterende water zorgt voor ruis in mijn oren. Ik buig mijn hoofd naar voren, onder de straal vandaan.

'Watte? Je bent toch gewoon naar je werk? En ik heb je mobiele nummer toch?'

'Schat ... Alleen voor noodgevallen. Voor als jij mij nodig hebt. Jij ... anders niet ... Begrijp je?' Nee, ik begrijp het niet. Wat doet ze moeilijk.

'Lotte ... oké?' Ik draai de kraan uit.

‘O-ké.’

Snelle voetstappen die de trap afgaan, een voordeur die dichtslaat. Dat wordt haasten, waarschijnlijk is het al half acht. Of later. Vlug schiet ik in de badjas en knoop een handdoek om mijn haren.

Met de mouw wrijf ik de condens van de spiegel. Wacht, zie ik dat goed? Ik breng mijn gezicht nog dichterbij, mijn neus raakt bijna het koude glas. Ja dus, daar zit er een. Precies onder mijn neus. Gisteren zat hij er al aan te komen. Het witte bolletje boven op de bult roept, schreeuwt, fluistert: pak me dan, als je kan. Ik moet niet luisteren, ik moet niet pakken, je houdt er littekens aan over. Toch doe ik het. Tussen twee wijsvingers zet ik hem klem en knijp. Pats. Rechtstreeks naar de spiegel gelanceerd. Met het dichtstbijzijnde washandje poets ik het witte vlekje weg. Mijn ogen volgen de lijnen van mijn gezicht. Groengrijze ogen, ronde wenkbrauwen.

Ik lijk sprekend op mijn moeder. Zeggen ze. Van de buitenkant tenminste. Ik haal de handdoek van mijn hoofd en schud mijn halflange, donkerbruine haren uit. Er zijn ergere dingen. Mijn moeder is namelijk, als je haar goed bekijkt, best knap. Ik knijp mijn ogen tot spleetjes. Zo lijk ik nog meer op mijn moeder. Zo kijkt ze als ze na moet denken. En dat is nogal vaak tegenwoordig. Ik zucht. Beneden slaat de klok. Half acht. Opeens krijg ik haast.

Daan zit al aan tafel. Zijn haar staat alle kanten op. De mouwen van zijn blauwgestreepte pyjama zijn te kort. Hij groeit, mijn broertje. Toch zou je niet zeggen dat hij vorige week tien is geworden. Eerder acht of zeven.

‘Hè, hè’, zucht hij, als ik aanschuif. ‘Eindelijk. Ik ben alvast begonnen, hoor.’ Hij neemt een flinke hap van zijn boterham. Een paar hagelslagjes blijven plakken op zijn wang. Heel wat meer tikkelen terug op zijn bord. Veel te veel, zou mama zeggen,

maar die is hier niet om commentaar te leveren. Daan neemt nog een hap. ‘Mamm is hur boo vurg...tn.’

Er valt een uitgekauwd stukje brood op het zwart-witgeblokte tafelzeil.

‘Ah Daan, eet effe normaal, ja?’

Daan slikt een paar keer, terwijl hij naar de rode broodtrommel aan de overkant van de tafel wijst.

‘Mama is haar brood vergeten.’

Nu zie ik het ook. Zeker te druk. Zoals elke morgen wanneer ze moet werken. Ze fladdert dan van de vaatwasser naar de koelkast en van de koelkast naar de bijkeuken, als een kip zonder kop. Stresskip. Ik pak twee boterhammen uit de broodzak.

‘Wat wil je op je schoolbrood?’ Daan denkt na.

‘Eh ... pasta en ... pasta.’ Ik kijk hem aan.

‘Dat is twee keer zoet. Je weet dat mama dat niet wil.’

‘Dan pasta en kaas.’ Ik slinger een boterham op zijn bord.

‘Hier, die met pasta kun je zelf smeren. De kaas zal ik voor je doen.’ Ik probeer de plakken zo recht mogelijk af te snijden. Daan houdt zijn hand op. Natuurlijk, ook een plak voor de snaai, voor ons allebei.

‘Kaas is goed voor je botten’, zegt hij. Ik knik.

Daan vouwt zijn plak dubbel en zet zijn tanden precies in het midden. Dan vouwt hij het weer open.

‘Moet je kijken hé, wat een gat.’ Zijn tong steekt er dwars doorheen. Ik kijk op de klok. Tien voor acht.

‘Toe Daan ... eet eens door!’ Mijn broertje lijkt het niet te horen. Hij neemt de volgende hap aan de zijkant.

‘Ik ga op karate. Dan word ik echt supersterk. Net als papa. Toen hij nog niet op bed lag tenminste.’

Nee Daan, stop! Ik wil niet denken aan vroeger, niet op díé manier. Niet aan een hoog bed in de kamer, aan ... Nee!

Ik kijk naar het eikenhouten bergmeubel achter Daan. Naar de foto op de middelste plank. Daar is de papa zoals ik hem wil zien. Vrolijk, en sterk. Mama had de foto daar neergezet, al een

dag na de begrafenis. 'Zo is hij toch altijd een beetje bij ons', zei ze. Onzin natuurlijk. Het lijkt, maar lijken is schijn. Papa is hier niet. Hij is weg en het is hier leeg. Kaal. Stil. Er is een gat. En dat al bijna twee jaar lang. Een gat, zoals in de plak kaas van mijn broertje.

Daan heeft zijn boterham op. 'Ik doe vandaag mijn gele shirt aan.'

Goed zo, ander onderwerp.

'Mij best.'

We danken. Ik stuur Daan naar boven en ruim de tafel af.

Als mijn broertje even later de keuken binnenkomt, sta ik met de rode broodtrommel in mijn handen voor het aanrecht.

'Ga je hem naar mama brengen?' Ik aarzel. Het klokje van de magnetron laat zien dat het acht uur geweest is. Ik schud mijn hoofd, trek de deur van de koelkast open en schuif de broodtrommel op een van de glazen platen.

'Nee, dat lukt niet meer.' Ik heb dan wel het eerste uur vrij, maar dat betekent niet dat ik graag te laat kom. Lisa vindt het nooit leuk als ze op mij moet wachten en Thirza moet ik ook spreken voordat de les begint. Trouwens, is mama wel naar haar werk? Vanmorgen zei ze dat ze weg was. O nee, dat moest ik zeggen als iemand belde. *Ik ben weg, en jij weet niet waarheen.* Ze wil zeker niet lastiggevallen worden op haar werk. Een beetje overdreven. Mensen bellen echt niet zomaar naar iemands werk, volgens mij. In noodgevallen, zei ze. Maar wanneer is iets echt een noodgeval?

Ik grinnik. Op school roepen we 'Noodgeval!' en timmeren op de deuren als alle toiletten bezet zijn, maar dat zal mijn moeder niet bedoelen.

Daan trekt aan mijn arm. 'Geef maar, dan breng ik het wel.'

'Jij? O no. Dan moet je dwars door de stad, veel te gevaarlijk.'

'Puh, ik ben geen klein kind meer, hoor. Als je dat maar weet.'

'Ja, dat weet ik, maar het gaat niet door. Als er iets gebeurt, krijg ik de schuld.' Ik geef nog een duwtje tegen de koelkastdeur,

alsof ik hem daarmee kan vergrendelen. Daan blijft naast de tafel staan, zijn armen slap langs zijn lichaam.

‘Schiet nou maar op. Pak je jas en je tas en haal een doek langs je mond.’ Daan aapt me na, met een hoog, kinderachtig stemmetje. ‘Pak je jas en je tas ...’ Hij zet zijn armen in zijn zij. ‘Je lijkt juf Klaver wel.’

Ik, juf? Ik voel me eerder een oppas. Gelukkig maar van één kind, dat is al meer dan genoeg. Nee, eigenlijk al te veel. Het liefst zou ik helemaal niet op mijn broertje passen, ’s morgens voor schooltijd en ’s middags na schooltijd. Maar ja, naar wat ik wil of juist niet wil, wordt meestal niet gevraagd helaas.

Daan fietst de straat uit. Voor het raam kijk ik hem na. Zijn groene jack flappert in de wind. Hij heeft de rits weer eens niet dicht gedaan. En wat zit daar onder de snelbinders? Hè? Ik ren naar de koelkast. O no, nu heeft hij toch die broodtrommel meegenomen. Eigenwijs snotjoch. Bah. Wat nu? In mijn hoofd gaan de twee Lottes met elkaar in gesprek: de grote Lotte, zus van Daan en de kleine Lotte, kind van haar moeder. ‘Ga erachteraan’, zegt de grote. ‘Jij bent de oudste. Een kind van tien ziet het gevaar nog niet.’

‘Laat het hem lekker zelf uitzoeken’, zegt de kleine. ‘Jij kunt toch zeker niet alles op je nek nemen?’

Vandaag wint de kleine. ‘Bekijk het maar’, zeg ik hardop.

‘En als er iets gebeurt?’ probeert de grote nog.

Ik haal heel diep adem. ‘Eigen schuld, dikke bult.’

Met twee treden tegelijk neem ik de trap. Hijgend stap ik mijn slaapkamer binnen en plof op mijn bed. Met langzame bewegingen borstel ik mijn haren. Voorzichtig, geen klitten. Zo, nu de föhn nog. Ah, lekker warm. Toch weer even terug in de tropen. Heerlijk. Ogen dicht. Even achterover hangen in de kus-sens. Zal ik ... zal ik ziek zijn vandaag? Gewoon een baaldag? Nee, toch maar niet. Dan heb ik voor niets zo hard voor die so

van Engels geblokt. *Come on*, uit met die föhn. Resoluut zet ik de knop om. Opeens is het akelig stil in huis. Ik moet weg hier. Met een zwaai gooi ik mijn tas over mijn schouder. Nog snel blaas ik een kus naar de foto op mijn bureau. *Dag paps. Dag lieve paps.*

In het schuurtje voel ik mijn telefoon trillen. Een berichtje van Lisa. Waar ben je? Ja, ja, rustig maar. Ik kom eraan.

2

Om half negen fiets ik het kerkplein op. Lisa staat al te wachten.

‘Lag je vastgeplakt in bed?’

Ik knik van ja. Weet zij veel?

‘Ik ook,’ gaat Lisa verder, ‘vet verslapen. Gelukkig was mijn moeder zo lief om mijn brood te smeren.’

Ja, zij wel.

‘Maar nu weet ik niet wat ze erop gedaan heeft.’

Nee, nou, dat probleem heb ik dan in ieder geval niet.

‘Ken jij Engels goed?’

Ik trek mijn jack recht, zodat de koude wind mijn rug niet meer raakt.

‘Best wel.’

Ik lieg niet, ik heb er minstens drie kwartier voor zitten blokken. Lisa kijkt minder vrolijk. ‘Ik was serieus van plan om het goed te leren, maar toen kwamen mijn oom en tante en toen ...’

‘... was je het vet vergeten’, maak ik de zin af.

‘Precies. Hoe raad je het.’

‘Daar heb ik geen last van’, zeg ik.

‘Echt wel! Jij vergeet ook genoeg. Pas nog, je gymspullen. Toen ...’

Nee Lisa, dat is het niet. Ik bedoel de visite. Daar heb ik weinig last van. Wij krijgen namelijk bijna nooit visite.

Vroeger wel, toen papa er nog was. Papa was ook meestal degene die mensen uitnodigde. Hij hield van gezelligheid. Mama is altijd al stiller geweest, meer op de achtergrond. Ik heb haar wel eens gevraagd waarom er de laatste tijd zo weinig mensen bij ons komen. Mijn moeder vond dat een lastige vraag. ‘Ik denk,’ zei ze, ‘dat mensen niet graag komen in huizen met verdriet.’

Ik vond dat een raar antwoord. Volgens mij ligt het niet alleen daaraan. Waarom zou je altijd wachten tot mensen naar je toe komen, je kunt ze toch ook zelf uitnodigen? Dat heb ik tegen haar gezegd. En wat zei ze toen? Dat ze 's avonds best moe was van haar werk. Dat vond ik ook een raar antwoord. Het is waar, ze werkt meer nu papa ... maar heus niet elke dag en er zijn toch ook nog weekenden?

Ik was niet tevreden met de antwoorden van mijn moeder, maar ik ben erover gestopt. Zoals wel vaker als ik zie dat het haar verdrietig maakt.

Lisa merkt niet dat ik in mijn hoofd naar huis gegaan ben, ze ratelt gewoon door. Ik volg haar maar half.

'... oom Dennis heeft gezegd dat ... wat vind jij?'

Ik ben er weer. 'Wie ... ik?'

'Ja, jij ja. Tegen wie moet ik het anders hebben, slimmerik?'

Ze maakt met een brede armzwaai duidelijk dat er verder echt niet veel levende wezens in de buurt zijn.

'Nou, eh ... dat moet hij zelf weten.'

Ik kijk naar Lisa. Is dit een goed antwoord op haar vraag? Lisa staart me een paar tellen ongelovig aan.

'Wat?! Een jaar naar Amerika zonder je vrouw? Nou, ik vind dat niet normaal hoor, eerlijk gezegd.'

O, dat. Niet het juiste antwoord dus.

'Tja, ik zou het later niet doen. Als je met z'n tweeën bent, moet je ook dingen met z'n tweeën doen. Vind ik.'

'Alles?' vraagt Lisa.

Ik denk na. 'Bijna alles.'

Lisa knikt. Ze vertelt verder over oom Dennis, totdat we het schoolplein oprijden.

Als ik mijn fiets in de stalling zet, krijg ik een berichtje binnen: ben ziek. This. Vandaar dat ze gisteravond niet online was. Niet leuk. Een dag zonder Thirza is een dag zonder lol. Ik app terug: saaaai. bschap. <3

Het eerste uur hebben we Nederlands van Gertje. Dat is mooi, want die houdt altijd een best wel lange dagopening en die tijd gaat dus van de les af. Het dagboekthema van vandaag is: *Make your choices*. Iedereen moet in zijn of haar leven keuzes maken, of je nu wilt of niet. Maar welke keuzes maak je? En heeft je geloof daar ook mee te maken? Meneer De Groot, zoals Gertje officieel heet, kijkt de klas in. Joël steekt zijn vinger op. 'Bij de kleine keuzes niet, maar bij de grote keuzes wel.'

We praten door over wat dan precies kleine keuzes en wat grote keuzes zijn. Sophie denkt bij grote keuzes aan trouwen. Als je christen bent, kies je er niet zo snel voor om met een moslim te trouwen.

Ryan is het niet met haar eens. Logisch, Ryan is het nooit ergens mee eens. Maar dat brengt wel lekker discussie op gang. Uiteindelijk blijven er nog maar twintig minuten over voor de les waarin Gertje ons aan het verstand probeert te brengen wat het verschil is tussen voltooid verleden tijd en voltooid tegenwoordige tijd. Pff, van mij had die dagopening nog wel een kwartier langer mogen duren. Volgens mij denken mijn klasgenoten er precies hetzelfde over. De meesten hangen onderuitgezakt achter hun laptop en houden zich met heel andere dingen bezig. Alleen Thijs, schuin voor mij, lijkt geïnteresseerd. Lijkt, want af en toe zie ik hem wegduiken in zijn rugtas, waarna hij een paar tellen later weer keurig rechtop zit.

'Thijs?'

Stilte.

Meneer De Groot wacht op antwoord. Ongeduldig hipt hij van zijn ene been op het andere. Ik zie hoe Ryan zich naar zijn buurman toebuigt, maar Gertje maakt duidelijk dat hij een antwoord van Thijs alleen verwacht.

Thijs kucht. 'Eh ... ik heb gehoord ... eh, nee ... ik hoorde.'

'Volgens mij heb je er helemaal niets van gehoord, laat staan begrepen!'

Gertjes stem klinkt streng, maar zijn ogen staan hulpeloos.

De beurt gaat naar Tim, die wel het goede antwoord weet. 'Ik heb gehoord is voltooid verleden tijd, want het gaat om een feit.'

'Precies', zegt meneer De Groot tevreden. 'Toch nog iemand die het begrepen heeft, die me niet het gevoel geeft dat ik enkel tegen stoelen sta te praten. Oké, dan gaan we nu ...'

Precies op dat moment gaat er een telefoon af. Ik herken de ringtone meteen als *'the laughing baby'*. Thijs' vuurrode gezicht verradt de plaats waar het geluid vandaan komt. Daar was hij dus mee bezig.

'De baby heeft gelachen', zegt Ryan. 'Dat is ook voltooid verleden tijd.' Hij had het volgens mij beter niet kunnen zeggen.

Meneer De Groot beent met grote stappen de klas door, totdat hij vlak voor Thijs' tafel staat.

'Jij gaat eruit,' zegt hij met een stem die geen tegenspraak duldt, 'en dat ding blijft voorlopig hier.'

Met een flinke portie tegenzin overhandigt Thijs zijn telefoon en slentert de klas uit. Zijn lange benen schoppen tegen de prullenbak in het hoekje naast de deur.

'Die baalt', hoor ik Ryan zeggen, waarop Tim zich omdraait en toevoegt: 'Onvoltooid tegenwoordige tijd.'

'Hij zal voorlopig wel blijven balen', gaat Ryan verder. 'Dat is de toekomstige tijd.'

Ik grinnik. Gertje zou blij moeten zijn met zoveel oefeningen in de praktijk. Maar nee, hij zet ons meteen aan het huiswerk. Blijkbaar kan hij de humor er niet van inzien.

Het tweede uur hebben we Engels. Omdat Thirza er niet is, komt Lisa naast me zitten.

'Ik hoop dat Striek de so vergeet', zegt ze.

Ik hoop het niet. Ik heb niet voor niets geleerd. Al begrijp ik Lisa wel. Helaas voor haar, mevrouw Strieksma lijkt niet van plan ook maar iets te vergeten vandaag. We mogen meteen inloggen op de toetsite. Lisa zucht. Met een smekende blik kijkt ze in mijn richting. Please? vragen haar ogen. Ze legt twee vin-

gers op tafel. Woordje twee. Teleurgesteld. *Dis-ap-poin-ted*. Ik leg op mijn beurt vier vingers neer. Lisa haalt haar schouders op. De hint dat het vier lettergrepen moeten zijn, helpt haar blijkbaar niet verder. Ik kijk naar onze lerares. Mevrouw Strieksma kijkt op van haar tablet. Haar ogen gaan de rijen langs. Vlug leg ik mijn handen terug op het toetsenbord. Nee, dit ga ik niet wagen. Dit is mijn kans om mijn cijfer lekker op te halen en die kans ga ik niet verknallen.

Sorry Lies.

In de pauze zitten we met z'n vijven aan 'onze' tafel in de hoek van de aula: Lisa, Sophie, Zoë, Anne en ik. De stoel van Thirza is leeg. Sophie klaagt over de veel te moeilijke so Engels. De rest moppert met haar mee. Ik vond het wel meevallen, eerlijk gezegd, maar soms is het beter om je mond te houden. Dat is voor mij niet zo moeilijk. Ik ben niet zo'n flapuit. Eerder een stille, een dromer. Droomster.

'Droom-stér', noemde papa mij wel eens. Kijk, dat klonk tenminste nog positief. Maar papa was ook positief. Zelfs toen hij ...

Nee, stop. Wat is er met mij aan de hand? Waarom moet ik steeds aan papa denken? Is het een bijzondere dag vandaag? Ik kijk op mijn telefoon, die je in de pauze bij je mag hebben. 18 april. Geen datum waar ik speciale gedachten bij zou kunnen hebben. Trouwens, gedachten houden zich toch niet aan een bepaalde datum in het bijzonder. Natuurlijk, er zijn speciale 'gedenk-dagen', maar dat betekent toch niet dat je alleen op die dag aan iets of iemand denkt? Ik niet tenminste. Ik denk iedere dag aan paps. Ie-de-re dag. En meestal is het fijn en doet het pijn tegelijk. Dat klinkt raar, maar het is moeilijk uit te leggen.

'Lotte, kijk uit!'

Anne slaat haar arm om mijn nek en trekt mij naar zich toe. Te laat. Tim heeft de foto al gemaakt. Trots laat hij het resultaat zien.